

RB Commentaar initiatiefwetsvoorstel box 2 en BOR

1 Aanleiding

Op 24 augustus 2022 verscheen het advies van de Raad van State inzake het Initiatiefwetsvoorstel 36 128 (Initiatiefvoorstel voor het doen vervallen van enkele fiscale regelingen en het vervangen van het box 2-tarief door een progressief tarief) van de Tweede Kamerleden Maatoug, Van der Lee en Nijboer. Met het wetsvoorstel wordt een voorschot genomen op een bredere belastingherziening dan wel stelselwijziging, waarin kapitaal zwaarder belast gaat worden, al dan niet in combinatie met een vermindering van de belastingheffing op arbeid. Het wetsvoorstel c.q. advies van de Raad van State zijn aanleiding voor het Register Belastingadviseurs (RB) tot het maken van de volgende opmerkingen.

2 Tarief box 2

De initiatiefnemers willen met het voorstel de belastingheffing van aanmerkelijkbelanghouders meer in balans brengen met die van werknemers. Volgens het RB miskennen de initiatiefnemers het feit dat de belastingheffing van aanmerkelijkbelanghouders vergeleken moet worden met de belastingheffing van ondernemers in de inkomstenbelasting en niet met werknemers. De meeste aanmerkelijkbelanghouders zijn ondernemers die ervoor gekozen hebben om hun onderneming in een besloten vennootschap te exploiteren en niet als ondernemer in de inkomstenbelasting. Dit betekent dat de besloten vennootschap van de aanmerkelijkbelanghouder eerst vennootschapsbelasting over de ondernemingswinst moet betalen. Pas als de aanmerkelijkbelanghouder de winst na vennootschapsbelasting als dividend uitkeert, is hierover inkomstenbelasting in box 2 verschuldigd. Voor een juiste vergelijking moet volgens het RB de belastingdruk voor ondernemers in de inkomstenbelasting vergeleken worden met de gecombineerde (VPB en IB) belastingdruk voor aanmerkelijkbelanghouders.

Op basis van de tarieven 2022 bedraagt de belastingdruk voor ondernemers tot de eerste belastingschijf (tot 69.399 euro) ongeveer 32% en vanaf de tweede belastingschijf (vanaf 69.399 euro) ongeveer 44%. De gecombineerde belastingdruk voor aanmerkelijkbelanghouders voor het jaar 2022 bedraagt tot de eerste belastingschijf (tot 395.000 euro) ongeveer 38% en vanaf de tweede belastingschijf (vanaf 395.000 euro) ongeveer 46%. De initiatiefnemers vinden dat het huidige belastingstelsel in disbalans is. Het RB kan zich in deze constatering vinden. Echter niet in vergelijking met werknemers maar in vergelijking met ondernemers voor de inkomstenbelasting.

De in het wetsvoorstel voorgestelde AB-tarieven zorgen ervoor dat de hoogste gecombineerde belastingdruk bijna 56% bedraagt. Deze belastingdruk is fors hoger dan het tarief van 49,50% in de hoogste belastingschijf (box 1).

Het RB is van mening dat de huidige gecombineerde belastingdruk voor aanmerkelijkbelanghouders ten opzichte van ondernemers in de inkomstenbelasting te hoog is. Het RB is van mening dat de belastingdruk voor aanmerkelijkbelanghouders omlaag moet. Voor de gecombineerde belastingdruk op ondernemingswinst moet het namelijk niet uitmaken of de onderneming als eenmanszaak via de inkomstenbelasting (box 1) wordt

gedreven of als besloten vennootschap via de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting (box 2).

Op korte termijn is dit volgens het RB te realiseren door het aanmerkelijk belangtarief (box 2) op te splitsen in twee tarieven. Voor de eerste belastingschijf (tot 50.000 euro) stelt het RB een laag belastingtarief voor van 20% en voor de tweede belastingschijf (vanaf 50.000 euro) een hoog belastingtarief van 25%. Dit betekent dat dit, op basis van de huidige vennootschapsbelastingtarieven van 15%/25,8%, tot de volgende gecombineerde belastingtarieven leidt.

VPB

Laag → Hoog

		15%	25,8%
AB	20%	32%	41%
	25%	36%	44%

Hoog

Het RB merkt hierbij wel op dat wanneer de vennootschapsbelastingtarieven stijgen, de aanmerkelijk belangtarieven moeten dalen om tot eenzelfde gecombineerde belastingdruk te komen. Dit geldt ook als de eerste schijf en tweede van de inkomstenbelasting in box 1 dalen.

Het RB is het eens met de conclusie van de Raad van State dat door het introduceren van een laag en hoog belastingtarief in box 2 het risico bestaat dat het Laffercurve-effect zich voordoet. Door de introductie van een laag/hoog tarief in box 2 zullen aanmerkelijkbelanghouders eerder geneigd zijn om dividend uit te keren tegen het lage belastingtarief. Hierdoor zal de overheid wellicht niet de maximale belastingopbrengst zal realiseren, maar waarschijnlijk wel eerder kunnen heffen.

Verder stellen de initiatiefnemers (zonder dat dit onderbouwd wordt) dat een hoog belastingtarief in box 2 de prikkel zal wegnemen om vermogen van box 3 naar box 2 te verplaatsen. Op dit moment heeft box 2 een aanzuigende werking omdat daadwerkelijk gerealiseerde rendementen worden belast op basis van een winstbelasting en niet op basis van forfaitaire belastingheffing in box 3. Dit kan in de toekomst versterkt worden indien voor box 3 een vermogensaanwasbelasting wordt geïntroduceerd. Het RB is van mening dat problemen in de belastingheffing van box 3 niet opgelost moeten worden met een hoog aanmerkelijk belang tarief van 40,59%. Het RB is overigens van mening dat de overheid de problemen in de box 3 op korte termijn moet aanpakken en oplossen.

3 Doorschuifregeling aanmerkelijk belang

De initiatiefnemers stellen voor om de doorschuifregeling aanmerkelijk belang af te schaffen om eindeloos doorschuiven te voorkomen. Het RB merkt hierbij op dat deze mogelijkheid sinds 2010 alleen nog van toepassing is voor ondernemingsvermogen en niet meer voor beleggingsvermogen. Door deze doorschuifregeling af te schaffen vloeit veel liquiditeit uit mkb-bedrijven hetgeen ten koste gaat van de toekomstige bedrijfsinvesteringen. De mkb-bedrijven vormen de ruggengraat van de economie. Het RB verwacht dat het afschaffen van de doorschuifregeling aanmerkelijk belang ten koste zal gaan van economische groei. Het RB roept de initiatiefnemers daarom op om de doorschuifregeling aanmerkelijk belang niet af te schaffen.

De Raad van State constateert dat door het afschaffen van de doorschuifregeling aanmerkelijk belang een arbitragemogelijkheid wordt gecreëerd om overdrachten van familiebedrijven geruisloos via de onderneming in de inkomstenbelasting te laten plaatsvinden. Het RB is het eens met deze constatering. Echter wel met de nuancering dat deze arbitragemogelijkheid voornamelijk gebruikt zal kunnen worden door de kleinere familiebedrijven. Voor de grotere familiebedrijven lijkt deze mogelijkheid ons niet goed denkbaar.

4 Aanpassing van de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijk-loonregeling

De bekende gebruikelijk-loonregeling verplicht – kort gezegd – de houder van een aanmerkelijk belang die werkzaamheden voor zijn/haar vennootschap verricht tot het (voor fiscale doeleinden) opnemen van een zakelijk salaris. Bij de vaststelling van dit salaris dient uitgegaan te worden van werknemers die – afgezien van het gehouden aandelenbelang – werkzaam zijn in de ‘meest vergelijkbare dienstbetrekking’. Op dit vergelijkingssalaris mag vervolgens nog een ‘doelmatigheidskorting’ worden toegepast van 25%. Deze korting zou discussies over de hoogte van het zakelijk salaris – dat immers vaak slechts een fictieve grootte is - moeten voorkomen. Voorgesteld wordt om deze korting af te schaffen.

Het Register Belastingadviseurs is op zich niet tegen deze afschaffing. De praktijk gaat in de regel immers al uit van het (volledige) salaris dat gebruikt wordt in de meest vergelijkbare dienstbetrekking. Het voorstel lijkt ons – gelet op deze geluiden in de praktijk – dan ook een oplossing voor een niet bestaand probleem. Het voor dit gedeelte van de voorgestelde wetswijziging ingeboekte bedrag lijkt ons dan ook weinig reëel.

Met de voorgestelde wijziging lijkt zich echter een nieuw bezwaar aan te dienen: de verleiding voor de Belastingdienst om in haar berekeningen van een in haar ogen acceptabel dga-salaris altijd een ‘plus’ in te bouwen van 25%, om daarmee de veronderstelde doelmatigheidsmarge te corrigeren. Dat lijkt ons onjuist. En verder wijzen wij er nadrukkelijk op dat de bewijslast voor de hoogte van het salaris (voor zover dit boven het in de wet genoemde minimumbedrag ligt) doorgaans bij de Belastingdienst berust.

5 Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

De bedrijfsopvolgingsregeling blijft in de ogen van sommige politieke partijen – en ook in de ogen van de indieners van dit initiatiefwetsvoorstel – omstreden. Gebruikmaken van de geboden wettelijke faciliteiten zou inbreuk maken op de fair share gedachte, zo valt regelmatig te beluisteren.

Die geluiden gaan voorbij aan het feit dat de BOR – zeker in het mkb en de agrarische sector – in een daadwerkelijke – grote zelfs – behoefte voorziet. Toegegeven kan worden dat de

faciliteit de laatste jaren is verruimd. Maar om de faciliteit zo ingrijpend in te krimpen als in het initiatiefwetsvoorstel wordt voorgesteld, is het kind met het badwater weggoien.

Het ontmoet in de ogen van het Register Belastingadviseurs geen bezwaar om de regeling te terug te brengen naar haar oorspronkelijke doel. 'Reculer pour mieux sauter' zogezegd. Bij deze hersteloperatie (denk aan verlaging van de vrijstelling of oprekking van de duur van de voortzettingsperiode) kunnen tevens enkele zich regelmatig in de praktijk aandienende problemen opgelost kunnen worden. Denk daarbij aan de fiscale positie van de niet-voortzettende kinderen/bedrijfsopvolgers en de gevolgen van een faillissement binnen de voortzettingsperiode. Maar de nu gedane voorstellen doen aan het belang van de bestaande regeling geen enkel recht.

6 Conclusie

Het kan geen verbazing wekken dat het Register Belastingadviseurs zich niet kan vinden in het voorliggende initiatiefwetsvoorstel. Het is voor een gedeelte gebaseerd op verkeerde uitgangspunten en het doet afbreuk aan reële fiscale noden van de praktijk, in het bijzonder het voor het midden- en kleinbedrijf. En dat is - zeker in een periode waarin het bedrijfsleven al stevig voor zijn kiezen heeft gekregen en nog steeds krijgt – geen aantrekkelijk vooruitzicht.